

Klarysa Świeżek
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0002-9594-4017

BHW 44/2021
ISSN 1233-2224
DOI: 10.14746/bhw.2021.44.17

Julia Jezierska
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0002-1152-8797

**Sprawozdanie z konferencji naukowej pt.:
„Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska i przeciwdziałanie”
8 marca 2021 r., Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (on-line)**

Studenckie Koło Naukowe Edukacji Równościowej „Emancypacja” pod merytoryczną opieką Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Interdyscyplinarnej Grupy Badawczej Płeć i Edukacja – Gender & Education zorganizowało 8 marca 2021 r. konferencję naukową z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem: JM Rektorki UAM – prof. dr hab. Bogumiły Kaniewskiej, Pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM – prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej oraz pod patronatem: Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Interdyscyplinarnego Centrum Badań Płci Kulturowej i Tożsamości UAM, Projektu Gdy Nauka Jest Kobietą UAM i „Życia Uniwersyteckiego”. Ze względu na stan epidemiologiczny konferencja odbyła się w zdalnej formie na platformie Microsoft Teams. Punktem wyjścia do zorganizowania konferencji była refleksja nad tematem zjawiska molestowania jako przejawu łamania praw kobiet i dyskryminacji ze względu na płeć.

Konferencja „Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska i przeciwdziałanie” składała się z trzech części, podczas których prelegentki i prelegent podzieliło się swoją wiedzą oraz doświadczeniem z ponad setką słuchaczy. Zgłoszenie do Komitetu Naukowego zgodziły się przyjąć: prof. dr hab. A. Cybal-Michalska, dr hab. E. Głowacka-Sobiech, prof. UAM, dr hab. I. Chmura-Rutkowska, dr Agnieszka Kozłowska-Rajewicz. Wydarzenie rozpoczęło się od otwarcia obrad przez Panią Prodziekan do spraw studenckich i organizacji kształcenia – prof. dr hab. Kingę Kuszak, dr hab. Edytę Głowacką-Sobiech, prof. UAM, dr hab. Iwonę Chmurę-Rutkowską, dr Agnieszkę Kozłowską-Rajewicz.

Pierwsze wystąpienie zatytułowane *Czy to nas (nie)dotyka, nas dotyka? – o różnych formach przemocy wobec kobiet* zostało przedstawione przez dr hab. Katarzynę Wyszyńską z Laboratorium Promocji Zdrowia i Psychoterapii Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka podjęła refleksję nad rodzajami molestowania i ich przejawami oraz omówiła wyniki badań CBOS i Fundacji STER, ukazujące, jak często mamy do czynienia z molestowaniem. Podsumowując, słuchacze i słuchaczki mieli okazję również poznać przyczyny niezgłaszania działań o charakterze molestowania, poparte przykładami. Następnie dr hab. Barbara Jankowiak, prof. UAM, przedstawiła temat *Przemoc w związkach intymnych młodzieży*. Podczas swojej prelekcji Profesora zwróciła uwagę na rozwój agresji w relacjach adolescentów, przedstawiając dane z projektu Lights4Violence, omówione zostały formy agresji takie, jak dokuwanie, nękanie czy tzw. droczenie się. Przybliżono również czynniki ryzyka i chroniące, podzielone na indywidualne, rodzinne, rówieśnicze czy dotyczące szkoły. W końcowej części wypowiedzi słuchacze usłyszeli o konkretnych sposobach wspierających pozytywny rozwój młodzieży i ochronę przed przemocą na randkach. Następnie głos zabrała jedna z organizatorek – dr hab. Iwona Chmura-Rutkowska. Poruszyła ona zagadnienia dotyczące doświadczeń molestowania seksualnego nastolatek i nastolatków. Referat pt. *To zaczyna się wcześniej, niż myślimy – molestowanie seksualne w doświadczeniach nastoletnich dziewcząt i chłopców* uświadomił odbiorcom, jak ważne jest poruszanie tej tematyki oraz jak wiele działań należy podjąć, aby wspierać młodzież. Wystąpienie zostało poparte wieloma różnymi cytatami i zdjęciami z własnych badań autorki, realizowanych w ramach projektu „Rówieśnicza przemoc motywowana stereotypami i uprzedzeniami związanymi z płcią w codziennych doświadczeniach polskich gimnazjalistów”.

Część pierwszą zakończyło wystąpienie dr hab. Barbary Janusz-Pohl, prof. UAM, z Wydziału Prawa i Administracji UAM. Prelegentka wygłosiła wykład pt. *Prawnokarne aspekty przemocy ze względu na płeć – zagadnienia wybrane*, podczas którego przybliżone zostały sposoby kwalifikowania w prawie polskim molestowania jako przestępstwa oraz przedstawiono argumenty świadczące o potrzebie zmian prawa polskiego. Profesora wskazała na pozytywny wpływ ratyfikowania Konwencji Stambulskiej dla osób, których dotknął problem molestowania. Panel ten zakończył się ożywioną dyskusją w zakresie poruszanej problematyki.

Drugą część konferencji rozpoczęła dr Anna Gulczyńska wystąpieniem zatytułowanym *Funkcjonowanie kobiet po traumie nadużyć seksualnych*. Prelegentka podzieliła i przedstawiła trzy grupy kobiet doświadczających w jakiś sposób nadużyć seksualnych. Autorka wystąpienia przedstawiła dwa bardzo ważne rodzaje wsparcia: informacyjne i emocjonalne, potrzebne opisanym wcześniej grupom kobiet. Kończąc, dr Anna Gulczyńska zachęcała do udzielania wsparcia i nieignorowania objawów molestowania seksualnego u osób z najbliższego otoczenia.

Następnym mówcą był mgr Dariusz Grzemny ze Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA, który swój czas poświęcił na przedstawienie *Seksistowskiej mowy nienawiści jako formy molestowania*. Prelegent zwracał dużą uwagę na problemy definicyjne oraz

na potrzebę wprowadzenia zmian i oddziaływań mających na celu przeciwdziałanie mowie nienawiści, która jest niestety dość powszechnym zjawiskiem w Polsce. Jako ostatnia w drugiej części konferencji głos zabrała Aleksandra Jarocka z Alleverse Edukacja Pozaformalna i Fundacji Bezlik, mówiąc o edukacji antydyskryminacyjnej jako profilaktyce molestowania seksualnego. Jak wskazuje raport Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka „Molestowanie na polskich uczelniach publicznych”, zajęcia antydyskryminacyjne są rzadkością na polskich uczelniach. Prelegentka podkreśliła rolę tego typu szkoleń i edukacji w profilaktyce molestowania seksualnego. Po tym panelu uczestnicy konferencji mieli okazję zabrać głos w dyskusji oraz zadać pytania.

Trzecia sesja konferencji rozpoczęła się prelekcją dr hab. Edyty Głowackiej-Sobiech, prof. UAM, oraz Klaudii Graf pt. „*Piekło Kobiet*” T. Boya-Żeleńskiego a przemoc wobec kobiet w okresie międzywojennym w Polsce. Po przedstawieniu krótkiej biografii pisarza, rozważania skoncentrowane zostały na prawnych aspektach sytuacji kobiet w międzywojennej Polsce, w szczególności na prawie do przerywania ciąży. Następnie Profesora poruszyła temat różnic w zasadach obowiązujących mężczyzn i kobiety utrzymujących się z prostytucji. W konkluzji prelegentka podzieliła się refleksją dotyczącą współcześnie utrzymujących się restrykcji prawnych wobec kobiet.

Jako druga wystąpiła mgr Monika Karwacka, przedstawiając temat: *Przemoc seksualna wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną*. W swojej prelekcji zwróciła uwagę na problem niedoszacowania skali przemocy seksualnej stosowanej wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz jego źródła. W wystąpieniu prelegentka zawarła wiele danych na temat stopnia przemocy seksualnej wobec osób z lekką, umiarkowaną, znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną. W podsumowaniu magistra podkreśliła, jak z problemem mogą mierzyć się pedagodzy.

Kolejną prelekcją w programie sesji było wystąpienie Magdaleny Antolczyk *Ona była winna! Wiktyimizacja osób doświadczających molestowania*. Referentka przybliżyła pojęcie wiktyimizacji oraz to, w jaki sposób ten proces przebiega. Ważnym zagadnieniem były mechanizmy obronne stosowane przez ofiary molestowania, a także sposób przedstawiania ofiar przemocy seksualnej w kampaniach społecznych. W drugiej części wystąpienia prelegentka omówiła proces wiktyimizacji oraz przedstawienie molestowania i sytuacji, a także poszkodowanych na przykładzie dram koreańskich, m.in. *Fight For My Way*, *Miss Hammurabi*, *Witch's Court* i *Waikiki*.

Ostatnią prelegentką była Joanna Kuczora, która zaprezentowała temat *W jaki sposób mówić o molestowaniu?* W swoim wystąpieniu poruszyła temat tabuizacji molestowania oraz zjawiska *victim blaming*. Przybliżona została również definicja wtórnej wiktyimizacji, a także problem kojarzenia gwałtu i molestowania ze sferą obyczaju i tradycji. W podsumowaniu prelegentka przedstawiła, w jaki sposób powinno się mówić o przemocy seksualnej, tak aby nie wyrządzić krzywdy osobom poszkodowanym. Trzecia sesja konferencji zakończyła się krótką dyskusją oraz pytaniami do prelegentek.

Na zakończenie prowadzące konferencję podziękowały uczestnikom, uczestniczkom, prelegentom i prelegentkom za udział w wydarzeniu, a także podzieliły się refleksją na

temat istotności tematu przeciwdziałania przemocy seksualnej. Zapowiedziały również publikację w mediach społecznościowych wywiadów ze specjalistkami i specjalistami dotyczących poruszanej na konferencji tematyki.

Ogólnopolska Konferencja „Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska” była bardzo dobrą okazją do podzielenia się doświadczeniem oraz wiedzą zarówno przez badaczki i badaczy, jak i specjalistki i specjalistów na ten zazwyczaj przemilczany i trudny temat. Bez wątplenia konferencja spełniła swoje założenia, o czym świadczy bardzo duża liczba uczestników poszukujących i zgłębiających temat molestowania seksualnego. Na koniec warto zauważyć, że wystąpienia konferencyjne przedstawiały obrany temat w sposób interdyscyplinarny, zarówno empirycznie, jak i teoretycznie, ponadto przekazano wiele rozwiązań praktycznych w zakresie wsparcia osób doświadczających molestowania oraz ich najbliższych.